

Jaarverslag over het verenigingsjaar 1936 — 1937.

NEDERLANDSCHE VEREENIGING TOT BESTRIJDING VAN
HET TANDBEDERF „HET IVOREN KRUIS”.

Allereerst zij vermeld, dat, ter gelegenheid van het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana, de vereniging haar Beschermvrouwe een gelukwensch, vergezeld van een bloemenhulde, heeft gezonden.

Kon in het vorige jaarverslag melding worden gemaakt van in 1935/1936 bereikte belangrijke resultaten, waarvan de jubileumtentoonstelling het hoogtepunt vormde, het thans afgelopen jaar, dat zich door niet minder intensieven arbeid van „Het Ivoren Kruis” op verschillende andere gebieden van haar belangensfeer heeft gekenmerkt, stond meer in het teken der voorbereidingen, zoodat veel van hetgeen ondernomen werd nog niet het eindstadium heeft bereikt.

Een hernieuwde krachtige actie in woord en geschrift werd, zoowel onder collega's als leeken, op het terrein van de propaganda aangevangen. Eenige artikelen van de hand van onzen Voorzitter, in het *Tijdschrift voor Tandheelkunde* verschenen, beoogden een einde te maken aan de onbekendheid van vele collega's aangaande het streven onzer vereniging en hun een indruk te geven van haar langzamerhand zeer verruimd arbeidsveld.

Uitvoerig werd in dat Tijdschrift van resp. October en November 1936 het „Werkplan voor de toekomst” besproken, waarbij achtereenvolgens de volgende onderwerpen werden belicht:

- 1°. Hernieuwde actie voor de invoering van schooltandverzorging.
- 2°. Het vraagstuk van den goeden, goedkoopsten tandenborstel.
- 3°. Propaganda voor „Gebitssanering”.
- 4°. De kwestie van decentralisatie van „Het Ivoren Kruis”.
- 5°. Meerdere publiciteit in dagbladen en tijdschriften en door middel van de radio.
- 6°. Congres voor preventieve geneeskunde in 1937.
- 7°. Internationaal contact tusschen de verenigingen, werkzaam op het gebied der mondhygiëne.

Schooltandverzorging.

In het jaarverslag 1935/1936 maakte de Secretaresse reeds gewag van een zeer geslaagde samenwerking van onze vereniging met andere instanties op het gebied van de schooltandverzorging en het Bestuur is dan ook dit jaar op denzelfden weg voortgegaan. Was vroeger bij pogingen tot invoering van dezen dienst van het allergrootste belang de autoriteiten hiervoor te winnen, inmiddels is in de situatie groote verandering gekomen, nu ten gevolge van de door de Overheid genomen bezuinigingsmaatregelen de tandheelkundige voorzorg door het particulier initiatief is overgenomen, wat hierop neerkomt, dat schooltandverzorging niet meer van bovenaf zal worden gedecreteerd, doch van onderaf moet worden opgebouwd. Dit beteekent ook voor „Het Ivoren Kruis” een aanmerkelijke verzwaring van haar taak.

Een nieuwe uitgebreide brochure over doel en werkwijze van de schooltandverzorging, bestemd voor de collega's en belangstellende leeken, zal binnen zeer korten tijd persklaar zijn, terwijl een stroobiljet, geschikt voor verspreiding op propaganda-avonden enz., mede onze collectie drukwerken heeft verrijkt.

Aan alle Leden is, tegelijk met de convocatie voor de Jaarlijksche Algemeene Ledenvergadering, zoo'n stroobiljet ter kennisname toegezonden.

Samenwerking met de Rotterdamsche Tandartsen Vereniging, en meer in het bijzonder met de Commissie voor schooltandverzorging der R.T.V., leidde ertoe, dat verscheidene bijeenkomsten met onderwijsautoriteiten en ouders werden belegd, waarvan het resultaat was, dat thans reeds in een nieuwe stadswijk van Rotterdam een centrum is gesticht, terwijl de uitbreiding over 2 andere schoolcomplexen in een stadium van voorbereiding is.

Het systeem, dat bij deze propaganda wordt gevolgd, komt hierop neer, dat er wordt aangevangen met een bijeenkomst, waartoe uitsluitend schoolhoofden, onderwijzend personeel en oudercommissies worden uitgenoodigd van de scholen, die op ons uitbreidingsprogramma staan. Eerst als we bij hen sympathie voor ons streven hebben ontmoet en we deze groepen als medestrijders in onze gelederen mogen beschouwen, wordt de propagandavergadering voor de ouders belegd. Op vele dezer avonden mochten we de volle medewerking ondervinden van schoolinspecties en schoolartsen, terwijl collega E i b r i n k J a n s e n, Leider van den Gemeentelijken Schooltandartsendienst te 's Gravenhage, bij herhaling als spreker optrad. Het tentoonstellingsmateriaal van „Het Ivoren Kruis” met betrekking tot de schooltandverzorging bewees voor het inslaan der propaganda uitnemende diensten.

Dat de groote werkloosheid te Rotterdam zich als belemmerende factor voordoet is licht te begrijpen, evenwel zal het noodig zijn, dat een

overwegend percentage der ouders het geringe bedrag van f 0,10 per kind per maand opbrengt om den dienst self-supporting te maken. En daarop zal ons streven dienen te zijn, zelfs met te meer energie, nu de mogelijkheid, een dergelijken toestand voor Rotterdam te bereiken, zich nog lang niet gunstig afteekent. Onderhandelingen met een Stichting hier ter stede geven voedsel aan onze hoop, dat de Rotterdamsche Tandartsen Vereeniging de behulpzame hand zal worden geboden, waardoor de zooeven genoemde plannen voor een beperkt stadsgedeelte zullen kunnen worden verwezenlijkt.

Met groote erkentelijkheid zij hier ook vermeld, dat het Prophylaxefonds een bedrag van f 500 in het afgelopen jaar beschikbaar stelde voor propagandadoeleinden.

Een speciale vergadering van het Dagelijksch Bestuur met als doel de bespreking der mogelijkheden van invoering der schooltandverzorging ten plattelande, in welke bijeenkomst collega E i b r i n k J a n s e n een inleidende voordracht over dit ondererp hield, had ten gevolge, dat besloten werd tot het instellen van een enquête, bedoeld als orientatie van ons Bestuur. Zoodra de reeds genoemde drukwerken gereed gekomen zullen zijn, zal dit onderzoek worden gehouden.

Tezamen met eenige landelijke vereenigingen verleende „Het Ivoren Kruis” steun aan de Arnhemsche schooltandverzorging.

Het vraagstuk van den goeden, goedkoopden tandenborstel.

De op grond van de uitgebreide bemoeiingen van de vereeniging langzamerhand noodzakelijk geworden verdeling der werkzaamheden leidde in Maart 1936 tot het instellen van een commissie voor onderzoek van het mondreinigingsvraagstuk, bij afkorting C.O.M. genoemd, in welke zitting namen Mevrouw M. Muntendam—I s e b r e e M o e n s Dr. C. H. Witthaus, L. Bosch en H. C. Kranenburg.

Deze eerste commissie heeft van den beginne af aan haar werk met groot enthousiasme verricht, zoodat reeds op de bestuursvergadering van 17 December 1936 een uitgebreid voorloopig verslag kon worden uitgebracht. Het Bestuur hoopt, dat de leden het werk van deze actieve commissie zullen willen steunen door gevolg te geven aan het verzoek vervat in de bijlage, toegevoegd aan de convocatie voor deze Algemeene Ledenvergadering en door haar de beschikking te geven over die borstelmodellen, die volgens hun oordeel als doelmatig gequalificeerd kunnen worden. Gewenscht is, hierbij opgave te doen van den prijs en, zoo mogelijk, van den fabrikant, terwijl ook gaarne de gronden, waarop een bepaald model voorkeur verdient, zullen worden vernomen.

Het Bestuur is van plan deze materie te behandelen met den ernst, dien zij verdient, en daarbij ook een bespreking uit te lokken in den

kring der collega's, opdat we tot een uitspraak kunnen komen, die voor de overgrootste meerderheid te aanvaarden is.

Voor de medewerking, door Dr. J. P. Bijl in ruime mate verleend bij het werk der C.O.M., speciaal bij het bacteriologisch onderzoek, spreek het Bestuur hier gaarne zijn besten dank uit.

Verdere decentralisatie der werkzaamheden van „Het Ivoren Kruis”.

De nadere overweging van deze decentralisatie der werkzaamheden bracht het Bestuur ertoe, behalve de C.O.M., nog drie andere commissies te benoemen, t.w.

1. de Museum-commissie, met als leden A. S l o o t e n, P. N. B a k k e r en J. J. B a c k e r D i r k s.

2. de Pers- en Radio-Propaganda-commissie, met als leden Dr. C. H. W i t t h a u s, G. A. H. E i b r i n k J a n s e n en J. M o r r a.

3. de Commissie voor nieuwe Propaganda-uitgaven, met als leden Mevr. L. d e B e e r—v a n E s s e n, M e j. A. C. A v i s en F. J. J. S c h e r p h u i s.

Intusschen blijft de mogelijkheid bestaan, dat in de naaste toekomst „Het Ivoren Kruis”, evenals de andere Kruis-vereeningen, afdelingen gaat stichten, waardoor een nog verder uitgebreide decentralisatie zou ontstaan. In principe is te dien opzichte reeds besloten, dat het Bestuur niet overal gewestelijk of plaatselijk het vestigen dezer afdelingen zal aanmoedigen, maar meer zal handelen, afgaande op de behoefte, die in een streek of plaats aan zulk een afdeling wordt gevoeld.

Museum.

In den loop van dit vereenigingsjaar werd eenige malen onderhandeld over het ter beschikking stellen van ons museum voor tentoonstellingen, waarvan evenwel in al deze gevallen moest worden afgezien wegens allerlei daaraan verbonden bezwaren. Het materiaal is derhalve te Utrecht in het Gebouw van de A.N.V. „Het Groene Kruis” opgesteld gebleven.

De reeds gedurende het vorige jaar met den Directeur van den Geneeskundigen- en Gezondheidsdienst gevoerde besprekingen aangaande het beschikbaar stellen van eenige localiteiten voor „Het Ivoren Kruis” in het Gebouw voor de Volksgezondheid, dat over eenigen tijd te Rotterdam zal verrijzen, hadden tot resultaat, dat voor de vereeniging in dit gebouw tegen zeer lagen huurprijs o.a. een zaal voor permanente tentoonstelling van het Museum disponibel zal worden gesteld.

Publiciteit door middel van Pers en Radio.

Wijde perspectieven op dit gebied werden geopend door den Eere-

voorzitter, Dr. C. H. Witt haus, die bereid gevonden werd in de betreffende commissie zitting te nemen.

Het ligt o.a. in de bedoeling perspropaganda te voeren in de vakbladen van onderwijzers, gemeente-autoriteiten, artsen, en in de dag-, week- en maandbladen voor ontwikkelde leeken.

Nieuwe propaganda-uitgaven.

Hiertoe behooren de beide geschriften, die reeds genoemd werden bij het onderwerp Schooltandverzorging. Buitendien is het Bestuur, dank zij de krachtige en belangelooze medewerking van den Heer M. V r ij, Directeur van de Nieuwe Schoolvereeniging te Amsterdam, en van de coll. Mevr. L. d e B e e r—v a n E s s e n en Dr. J. S. B r u s k e, zoo gelukkig geweest het propagandamateriaal van „Het Ivoren Kruis” te kunnen aanvullen met een origineel modern leer- en kleurboekje, waarvan de tekst geschreven werd door Mevr. d e B e e r; de prenten werden geteekend door den Heer G. t e r N a p e l.

Het Bestuur heeft groote verwachtingen van deze nieuwe uitgave, die door den Heer V r ij in de onderwijswereld geïntroduceerd zal worden. De kleurboekjes, die slechts f 0.25 per stuk kosten en gemaakt zijn naar analogie van de boekjes, uitgegeven door de vereeniging Veilig Verkeer, zullen bij de firma Noordhoff worden gedrukt, en wel in een eerste oplaat van 3000 stuks.

Een financieele regeling, door „Het Ivoren Kruis” getroffen, maakt het mogelijk den prijs zoo laag te houden. De verspreiding mag reeds een dezer dagen worden tegemoetgezien.

Mede op grond van reeds opgedane ervaringen, ligt het in de bedoeling de uitgave en verspreiding geheel aan genoemde firma over te laten, waardoor het financieel risico voor de vereeniging binnen nauwere grenzen kan worden gehouden.

Films en lantaarnplaatjes.

De verzorging der afdeling films en lantaarnplaatjes ging dit jaar over in handen van coll. J. M o r r a te Den Haag, die in deze vergadering verslag over zijn werkzaamheden zal uitbrengen.

In den loop van het jaar werd het plan opgevat, om, zoodra de financiën zulks toelaten, een onbrandbare smal-geluidsfilm 16 m.M. aan te schaffen ter vervanging van de verouderde en zeer brandbare normaal-films, die in ons bezit zijn. Van de laatste wordt n.l. zeer weinig gebruik gemaakt, aangezien voor het verkrijgen van toestemming tot het vertoonen ervan aan bepaalde verordeningen, wat betreft bediening van het toestel en de plaats van opstelling, moet worden voldaan.

Bestuur.

Allereerst worde hier vermeld, dat Mevr. M. Muntendam—Isbree Moens dit jaar deel uitmaakte van het Algemeen Bestuur. Gelukkig behoefde dit niet te beteekenen, dat Mevr. Muntendam niet meer zou deelnemen aan de loopende werkzaamheden, zoodat ook in de afgelopen periode het Dagelijksch Bestuur heeft mogen profiteeren van haar nimmer falend enthousiasme en haar adviezen. Ons Eerlid, coll. C. H. Witthaus, stond dit college eveneens steeds met raad en daad ter zijde.

Dr. W. E. van Wijk, Directeur van het Museum voor Onderwijs en Schoolbioscoop te den Haag, trad toe als lid van *het Dagelijksch Bestuur*, dat aldus was samengesteld:

J. J. Backer Dirks, Rotterdam, Voorzitter.

Dr. W. E. van Wijk, den Haag, Vice-Voorzitter.

P. Ch. Willemsse, Rotterdam, Westersingel, 9a., 1e Secretaris.

C. G. van Maarseeven, Rotterdam, Walenburgerweg, 15, 2e. Secretaris.

F. J. Nincck Blok, den Haag, Penningmeester, Postgiro Ver. 36626.

A. L. J. C. van Hasselt, den Haag, Archivaris.

G. A. H. Eibrink Jansen, den Haag, Commissaris.

H. C. Kranenburg, Rotterdam, Commissaris.

J. Morra, den Haag, Jozef Israëlslaan, 32, belast met uitzending museum, films en lantaarnplaatjes.

Als lid van het Algemeen Bestuur trad toe Mevr. M. Muntendam—Isbree Moens, den Haag. Overigens geen veranderingen.

Van de Leden.

De ledenlijst telt:

A. Eereleden, waarvan het aantal is gelijk gebleven.

B. Vereenigingen en dergelijke, waarvan het aantal eveneens is gelijk gebleven.

C. Leden tandartsen; aantal 406.

D. Leden, die geen tandartsen zijn en een aantal begunstigers onder tandartsen en niet-tandartsen, die een contributie betalen lager dan f 5.—; onveranderd gebleven. (16).

Samenwerking met buitenlandse mondhygienische vereenigingen.

Onder den titel „Een initiatief van „Het Ivoren Kruis” verscheen in het *Tijdschrift voor Tandheelkunde* van Januari 1937 een uitgebreid verslag over een bijeenkomst van vertegenwoordigers van mondhygiënische organisaties uit verschillende landen, belegd ter gelegenheid van het Internationaal Tandheelkundig Congres te Weenen in Augustus 1936.

Het plan was van coll. W i t t h a u s, van wien ook het betreffende voorstel aan het Bestuur van „Het Ivoren Kruis” uitging. De voorbereiding was in handen van Mevr. M u n t e n d a m en het presidium werd waargenomen door coll. V a n H a s s e l t.

Dr. W i t t h a u s, die een inleidend woord sprak in het Engelsch en het Duitsch, mocht de voldoening smaken, dat deze eerste samenkomst een buitengewoon succes werd. Zijn voorstel, „Het Ivoren Kruis” als centrum van dit hygiëne-werk over de geheele wereld te kiezen, vond bij de aanwezigen instemming. Vermeld zij nog, dat het niet in de bedoeling heeft gelegen een nieuwe vereeniging met eigen bestuur, reglementen enz. in het leven te roepen, doch wèl om een band te leggen tusschen collega's en corporaties, die zich in het bijzonder bezig houden met de bestudeering en bevordering van de mondverzorging.

Er mag verondersteld worden, dat door uitwisseling van gedachten en ook van propaganda-materiaal elk der medewerkende vereenigingen veel zal kunnen leeren voor de propaganda in eigen land, meer bepaaldelijk ook wat betreft de methoden, die wèl en die geen succes hebben. Dat op dit gebied niet in alle landen op gelijke wijze gearbeid zal kunnen worden, maar dat de ontwikkeling en mentaliteit van elke natie op zichzelf steeds een min of meer eigen karakter voor propaganda-campagnes zullen blijven eischen, spreekt vanzelf.

Inzake samenwerking met andere instanties, zij eveneens met voldoening vermeld, dat die, waar zij plaats had tusschen „Het Ivoren Kruis” en de Vereeniging voor Sociale Tandheelkunde, steeds van aangename aard was.

Tot slot van dit jaarverslag wenscht het Bestuur wederom zijn dank te betuigen aan alle leden, die „Het Ivoren Kruis” met hun moreelen en financieelen steun ter zijde hebben gestaan.

Dat meermalen mocht worden geconstateerd, dat er voor het werk der Vereeniging in steeds breederen kring belangstelling begint te komen, stemt hoopvol en geeft moed tot voortzetting daarvan, niet alleen op de terreinen, waarop zij zich reeds gedurende 27 jaren heeft bewogen, maar ook op de verschillende gebieden, die zij sedert kort als nieuw arbeidsveld heeft betreden.

P. CH. WILLEMSE, Secretaris.